

ДІЯЛЬНІСТЬ ВЧИТЕЛІВ З ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Актуальність даної статті полягає у тому, що у Франції існує цілісна сучасна система гуманітарної освіти у середній загальноосвітній школі Франції, яка відрізняється переліком кількох її видатних особливостей:

1) рекордне серед розвинених країн охоплення дітей дошкільним вихованням і одна з кращих у світі систем підготовки до обов'язкового навчання;

2) дуже мала участь населення в оплаті освіти та всіх інших форм послуг з набування знань і підвищення кваліфікації;

3) висока централізація управління і фінансування освіти зі створенням на державні кошти системи структур та об'єднань для залучення громадськості та фахових асоціацій до вироблення освітньої політики та розв'язання складних проблем поточної діяльності закладів освіти;

4) наявність системи передбачення попиту на ринку праці та використання її даних у заходах з професійного скеровування учнів коледжів, ліцеїв та інших закладів освіти;

5) висока якість навчання у школах, яка досягається цілим комплексом заходів, зокрема, ефективною диференціацією заключної стадії середньої освіти та системою поточного і заключного контролю роботи учнів та вчителів;

6) належна підготовка та оплата вчителів і викладачів, побудова системи стимуляції до самовдосконалення й розширення фахових знань і можливостей;

7) створення складної та багатостадійної системи підтримки здібних до освіти і праці учнів, вирішення долі учня на основі лише позитивних його рис і ознак, збереження елітарної структури підготовчих класів (які почасти визначають високі вимоги до навчання на рівні ліцеїв) та Великих Шкіл з дуже суворим (але справедливим) відбором кандидатів на всіх стадіях;

8) майже ідеальна реалізація принципів прав особи та рівного доступу до всіх стадій освіти, зокрема, шляхом безконкурсного доступу до університетів та безоплатного навчання в них. Одним з наслідків цього є те, що Франція – один зі світових лідерів за кількістю студентів-іноземців. [3, с.75]

Проаналізувавши особливості навчання французької мови на різних ступенях середньої загальноосвітньої школи Франції, ми дійшли до таких висновків:

а) новим навчальним програмам в системі освіти Франції притаманні спільні вектори розвитку і наявність єдиної риси – збільшення кількості навчальних годин французької мови;

б) програма з французької мови зберігає орієнтацію на досягнення триєдиної педагогічної мети: опанування мовою, культурою і методами комунікативної діяльності;

в) робиться особливий акцент на необхідності формувати в учнів навички усного мовлення, а також уміння використовувати набуті знання в усному та письмовому спілкуванні;

г) особливе місце в навчальному процесі займає робота з малюнками різних видів, з рекламними зображеннями зокрема;

д) мінімально необхідний обсяг знань з цього предмета визначено для кожного року навчання у коледжі та ліцеї, але вчителям надається певна свобода щодо визначення навчальних цілей на окремих етапах вивчення цієї дисципліни;

е) найзагальнішими орієнтирами програми з французької мови є, по-перше, – розвиток громадянських якостей учнів, тобто здатності до свідомої, самостійної і відповідальної суспільної діяльності, по-друге, – розвиток творчої уяви учнів у процесі засвоєння знань, і, по-третє, – естетизація знань, прищеплення мовного та літературного смаків. [4, с.168]

Вивчення мови й літератури в коледжі, на думку фахівців, не є метою в собі. Провідним орієнтиром має бути розвиток мовленнєвих здібностей учнів, уміння застосовувати мовні знання в різноманітних комунікативних ситуаціях.

Однак у Франції вважають, що школи мають обмежений зв'язок із зовнішнім світом. Через деякі внутрішні проблеми мало організовується походів у музеї, на вистави та в різні цікаві місця й установи, ознайомлення з якими було б корисним для учнів.

Навчання в школі до 13 років є прогресивним досягненням, але французька

система освіти піддається критиці з приводу шкільних невдач: більше ніж 10% молодих людей залишають навчання взагалі, не отримуючи будь-якого диплома.

Школа існує лише для добрих учнів і не зважає на тіх, у кого виникають проблеми. Дитина, яка не встигає, повинна залишатися на другий рік. 10 % учнів запишається на другий рік, навчаючись у початковій школі, і тільки 2/3 учнів переходять до середньої «без другого року». [1, с.48]

У школах залишається нерозв'язаним питання нерівності, часто шкільні невдачі пов'язані із соціальним статусом батьків.

У цій статті ми зупинимо нашу увагу на діяльності вчителів з французької мови, а саме на їхній діяльності поза школою, їхньому прагненні до самовдосконалення та самореалізації. Як яскравий приклад вище сказаного візьмемо звіт дев'ятого „Тижня французької мови та франкофонії”, якій відбувся з 13 по 20 березня 2004 року не тільки у Франції, але й поза її межами. [2, с.129]

Ініційований відділом французької мови та мов Франції Міністерства культури та Міністерством закордонних справ цей захід був направлений на зміцнення, об'єднання та розширення спектра ініціатив та ідей сприяння дітям, молоді та загалом усім, хто у Франції чи за її межами поділяє любов до французької мови.

Чи то своїми письмовими, чи то усними проявами знання мови є першим з пріоритетів навчання в школі, умовою шкільної успішності, визначальним фактором соціальної та культурної інтеграції дитини. Оволодіння нею досягається завдяки таким видам діяльності учнів:

- упродовж перебування в школі: завдяки навчанню за дисциплінами та міждисциплінарному навчанню (творчі пошуки, персональні роботи учнів під наглядом викладачів, багатодисциплінарні проекти, переважно з професійним нахилом), а також завдяки діяльності, запропонованій у рамках класних, шкільних проектів; різноманітні національні змагання, як, наприклад, змагання між класами за театральним чи культурознавчим проектами, можуть стати в пригоді та широко використовуватись;

упродовж позакласного та позашкільного часу: завдяки діяльності в рамках місцевих педагогічних контрактів. [2, с.131]

У цьому заході взяли участь викладачі як початкового, так і середнього навчання з усіх дисциплін, які пропонували учням різноманітні види діяльності, покликані розвивати їхню творчість: види усної практики (казки, пісні, читання вголос та інші), види письмової практики (вірші, розповіді, есе, сценарії, листування, історії з життя та інше), діяльність, що мала метою розвиток культурного обміну між класами, навчальними закладами, регіонами і навіть між країнами. Ця презентація має метою підвищення мотивації, змагання між учнями, вимогливості до своєї праці.

Тиждень також дав можливість згадати здобутки вже минулорічних заходів, таких, як, наприклад, святкування двохсотріччя з дня народження Жорж Санд, 150-річчя з дня народження Артюра Рембо та інших національних святкувань, як-от:

- шоста виставка „Весна поетів”, яка пройшла з 8 по 14 березня на тему „Надія”;
- шоста виставка „Поезія свободи”, що проходила із січня по квітень, національний конкурс поезії французькою мовою, відкритий для усіх ліцеїстів Франції, французьких ліцеїв за кордоном та ліцеїстів з усіх країн, у тому числі й нефранцузькомовних;

„Театральна весна”, яка з 1999 року за допомогою Міністерства культури щороку організує зустрічі та театральні вистави у школах. [5, с.202]

У рамках всесвітньої програми запобігання безграмотності Управління в справах молоді, народної освіти та суспільного життя (DJEPVA) пропонують заходи, направлені на стимулювання зацікавленості, бажання та смаку до мови.

Ігрове середовище, у якому пропонується проводити ці культурні заходи, сприяє успішному закріпленню та засвоєнню фундаментальних знань. На такому заході у 2004 році комікси були визнані найефективнішим засобом стимулювання читання та письма.

Цей тиждень став також нагодою звернути увагу на літературні премії, запропоновані DJEPVA – Премію молодіжного роману, Премію молодіжної поезії, Премії Артюра Рембо, Премію Жака Лакутюра. Ці відзнаки покликані поліпшити креативність та розповсюдження якісних книг для молоді, знаходити юні таланти та допомагати їм в подальшій творчості. У січні проходить щорічне оновлення цих премій.

Останній самміт глав держав та урядів франкомовних держав, що відбувся у Бейруті в 2004 року, зазначив ще раз важливу роль діалогу культур. Цей діалог передбачає шанування інших націй, культурну відкритість та пошук нових спільних цінностей. Можна додати, що цей Тиждень французької мови та франкофонії сприяв міжнаціональному діалогові на рівні таких найпрестижніших спортивних змагань, як олімпійські ігри.

Культурні заходи в рамках цього тижня були організовані навколо восьми слів, запропонованих франкомовними письменниками: Пити Тарбулсі, Мімі Бартелемі, Мішеля Ракотосон, Анни Мої, Жорж Санд, Амаду Курума, Філіпа Клоделя, Дані Лафет'єра. Вісімку становили такі слова: *гіркота, хаща, вештатися, надія, домашній дух, світ, чуттєвий, теревенити*. [5, с.207]

Представники різних закладів та організацій (офіційні представники з питань культури, представники з питань міжнародного співробітництва, уповноважені та координатори від департаментів), а також регіональні комітети з питань молоді та спорту знайшли всю необхідну інформацію та підтримку в регіональних комітетах з питань культури, у яких мали можливість дістати матеріали щодо вищезгаданих слів (плакати, афіші, етимологічні, історичні, ігрові розробки).

Центри французької мови у Франції, які працюють з осені 2003 року, пропонують за допомоги діячів освіти практичні розробки, теоретичні документи, корисні адреси задля того, щоб дати зацікавленим людям можливість знаходити відповіді та поради щодо труднощів, які з'являються в роботі з дітьми та молоддю. Важливу роль відіграють літературні премії, конкурси. Серед них:

- Премія *Гонкура* для учнів ліцею (декламування та обрання кращого роману);

- *Читання по святах*, національний конкурс преси, для учнів колежу та ліцею;
- Золоті словники, Святкові слова, Золотий пенал та інші. [4, с.220]

Французька мова як мова національного спілкування Міжнародної федерації вчителів французької мови, що охоплює прихильників у всьому світі, зібралася в Атланті з 19 по 23 червня 2004 року. Федерація ініціює разом із Міжнародним центром педагогічних знань видання французького журналу „Французька мова у світі” та друкарських матеріалів Міжнародної організації франкофонії. [2. с.159]

Таким чином, французька педагогіка, успадковуючи основні ідеї видатного французького педагога С. Френе, яка користується значною популярністю в багатьох країнах, робить його ідеї досить актуальними і для нашої країни.

Система С. Френе склалася відносно давно. Тридцять років пройшло з часу смерті її творця. За цей період у Франції, як і в усьому світі, відбулися величезні зміни, що стосуються різних сфер громадського життя, включаючи й освіту.

Але основні настанови системи Френе – суворий облік особливостей вікової психології і розмаїтості здібностей і схильностей учнів, ефективні способи стимуляції їхньої інтелектуальної та емоційної активності, виховання в душі високих моральних і громадянських ідеалів – зберігають своє актуальне значення і становлять коштовний внесок у скарбницю світової прогресивної педагогіки. [4, с. 197]

ЛІТЕРАТУРА

1. Bourgeois P., Bourgeois N. Difficultés de postures et difficultés scolaires.// les actes de lecture : sep.2002. – № 79. – P. 41-50.
2. Costa C. Devenir auteur de soi-même la pédagogie institutionnelle.// Vigneux : Matrice, 2004. – 202 p.
3. Defrance B. Le droit dans l'école : les principes du droit appliqués à l'institution scolaire.// Raymond Catells, 2000. – 95 p.
4. Pain J. Pour des pédagogies actives : avec ou sans école ?// Vigneux : Matrice, 2003. – 268 p.
5. Scallon G. L'évaluation des apprentissages dans une approche par compétences.// De Boeck Université, 2004. – 342 p.